

Från vision till kvalitet i vardagen – ett utvärderingsprojekt i Korsholm

Utvärderingsprojektet i Korsholm har sin utgångspunkt i en enskilds skolas inledande arbete med utvärdering. Användning av utvärdering i utvecklingsarbetet ledde småningom till en utvärderingsstrategi. Samtidigt utformades ett utvärderingsmaterial som kan användas i det skolvisa kvalitetsarbetet.

Inom ramen för kommunförbundets projekt inkopplades Korsholms kommuns samtliga 16 svenskspråkiga grundskolor: Björkö skola, Hankmo skola, Helsingby skola, Kuni-Vassor skola, Kvevlax skola, Norra Korsholms skola, Norra Vallgrunds skola, Petsmo skola, Replot skola, Smedsby-Böle skola, Solf skola, Söderuddens skola, Södra Vallgrund skola, Tölby-Vikby skola, Veikars skola och Korsholms högstadium.

Rektorernas och skolförvaltningens positiva inställning har haft en avgörande betydelse för genomförandet av utvecklings projektet.

Utvärderingsprojektets inledning

Läsåret 1997-98 inleddes vid Norra Korsholms skola i Karperö ett utvecklingsarbete omfattande utvärdering och kvalitetsarbete. Bakomliggande orsaker var bl.a. ett intresse inom skolan att utveckla verksamheten och en ny utbildningslagstiftning med ett tydligare ansvar för utbildningsanordnaren att utvärdera sin verksamhet.

När utvecklingsarbetet startade formulerades målsättningar på tre olika nivåer:

a) Målsättning på individnivå

Utvärderingsarbetet skall upplevas meningsfullt. Resultatet skall utnyttjas till att stärka goda sidor av verksamheten samt till att genomföra förändringar där det visar sig finnas behov. Olika åsikter skall respekteras.

Om skolan skall satsa på utvärderings- och kvalitetsarbete är det viktigt att arbetet känns meningsfullt eftersom arbetet kräver tid och engagemang. Man ansåg att en viktig del i utvärderingsarbetet var möjligheten att påverka arbetssituationen och skolans arbetsmiljö. En förutsättning för detta är ett öppet diskussionsklimat inom skolan.

b) Målsättning på skolnivå

Utvärderingen skall vara en naturlig del i skolans utvecklingsarbete. Utvärderingsarbetet skall fungera i vardagen och ett reflekterande och kvalitetsmedvetet synsätt skall vara naturligt inom skolan. Alla anställda berörs i något skede av utvärderingsarbetet.

Skolans utvärderingsarbete skall ligga som grund för skolans utveckling. Beslut om riktlinjer och framtida strategier fattas utifrån utvärderingsresultaten. Utvärderingsarbetet skall inte upplevas som en belastning utan stödja skolan och utvecklingen av verksamheten. Skolan bör ses som en helhet och olika funktioner inom skolan skall omfattas av utvärderingsarbetet.

c) Målsättning på kommunal nivå

Att genom försöksverksamheten på skolan skaffa erfarenheter av utvärdering på en sådan nivå att den fungerar i vardagen och att kunna dra upp riktlinjer för kommunens övriga skolor.

Avsikten var att undersöka om det var möjligt att forma ett system för utvärdering och kvalitetsarbete som bygger på den egna organisationen, dess kompetens, och utnyttja detta i arbetet med att utveckla utvärderingen. Detta skulle innebära att man i kvalitetsarbetet inte enbart skulle vara beroende av utvärderingar som görs av utomstående.

Från kaos till struktur

Utvärderingsarbetet inleddes våren 1998 vid Norra Korsholms skola. Utgångspunkten var att arbetet i det skedet skulle inrikta sig på sådana utvärderingsområden som upplevdes som angelägna för skolan, och att alla inom skolan skulle beröras av utvärderingsarbetet. De utvärderingsområden som inledningsvis ansågs viktiga var: samarbetet skola-daghem, undervisningen i modersmålsinriktad finska, elevernas tillvalsmöjligheter i teckning, musik och gymnastik samt en uppföljning av hur skolans nya elevvårdsplan fungerade. Kartläggande utvärderingar som skulle fånga upp nya utvärderingsområden riktades till elever och föräldrar. För eleverna utarbetades en enkät som omfattade skoltrivsel och trygghet. Föräldrarna fick också via en enkät bedöma och säga sin åsikt om skolans verksamhet. Resultaten från dessa utvärderingar innebar bl.a. att en helt ny plan uppgjordes för samarbetet mellan skola och daghem. Timplanen för mofī-eleverna justerades, Tillvalsmöjligheterna i skapande ämnen togs bort och elevvårdsplanen preciserades på vissa punkter. Elev- och föräldraenkäternas resultat redovisades på ett föräldramöte som ordnades av skolans Hem och skola-förening.

Läsåret 1998-99 fokuserades utvärderingsarbetet på föräldraenkätens resultat samt på en genomgång av ämnet modersmål. Elevernas läs- och skrivförmåga kontrollerades med test. Resultaten användes som en del i diskussionen om skolans undervisning i modersmål. Skolans kökspersonal utvärderade samarbetet med daghemmen eftersom skolans kök fungerar som centralkök för de tre daghemmen i området.

Internt fördes diskussioner om kvalitet i skolan. Vad är kvalitet i skolan? Hur mäter man kvalitet i skolan? Vem skall avgöra om skolan har en god kvalitet? När kan vi säga att vi har god kvalitet i skolans verksamhet? Är det möjligt att definiera vad som är kvalitet i skolan? Förutom att dessa frågeställningar behandlades deltog alla anställda i ett studiebesök till ett av regionens större företag. Där fick man ta del av hur man arbetar med kvalitetsfrågor inom företagsvärlden. Avsikten med besöket var inte att kopiera deras kvalitetssystem utan ett led i utbildningen av skolans anställda i kvalitetstänkande. Lärarna deltog också i ett av kommunen ordnat fortbildningsprogram som behandlade utvärdering. Denna utbildning leddes av Österbottens Högskola och arrangerades för alla svenskspråkiga lärare i kommunen.

Behov av en tydligare struktur

I denna fas av processen ansågs det att en tydligare struktur bör byggas upp för att få bättre kvalitet i utvärderingarna. Visserligen hade många åtgärder redan vidtagits och utvärderingarna hade fungerat som man ursprungligen föreställt sig. Bristen i arbetet bestod av att utvärderingsområdena valdes för godtyckligt och inte ingick tillräckligt tydligt i ett större sammanhang. Hur skulle en utvärderingsstruktur som är kopplad till kommunens visioner, målsättningar och med eleven i centrum se ut? Dessutom skulle förankringen och känslan av meningsfullhet bland de anställda ingå i strukturen.

Parallellt med arbetet att bygga upp en struktur fortsatte det egentliga utvärderingsarbetet, bl.a. med utvärderingar av elevernas läs- och skrivfärdigheter, skolskjutsarna, skolans ledarskap och ämnet matematik. Som ett led i utvärderingen av elevernas matematikkunskaper deltog skolan i ett nationellt matematikprov. Detta prov har under senare år fungerat som referens vid skolans egna matematikutvärderingar. Ett utvärderingsinstrument angående elevernas arbetsmiljö utarbetades och användes inom skolan. Material för att årligen kunna följa upp den skolsociala situationen (skoltrivsel och –trygghet) skapades också. I samband med utvärderingen av ämnet finska inom skolan utformades ett material för att bättre kunna följa upp inlärningsresultaten i finska. Ett av de större utvärderingsområden som genomfördes var utvärderingen av skolans information. Målsättningar för skolans information formulerades. Utvärderingen genomfördes genom en enkät till hemmen och ett åtgärdsprogram utformades.

Området kostservice (köks- och skolmåltidsfunktionerna) behandlades även på liknande sätt. Målsättningar uppställdes och en kvalitetsplan för kökets funktioner uppgjordes. Eleverna fick framföra sina åsikter via en förfrågan. Ett åtgärdsprogram skapades och ett diskussionstillfälle ordnades för föräldrarna.

Struktur och systematik

Den upplagda struktur och strategi som utformats jämsides med det konkreta utvärderingsarbetet utgår från att eleven är i centrum. I skolan vill vi ge goda grundfärdigheter, erbjuda en trygg och trivsam skolmiljö samt utveckla eleven och skolan. Under en skoldag tar en skolelev del av många verksamhetsformer och en kommunal service, vars nivå är beroende av bl.a. de ekonomiska och personella resurser som finns att tillgå. Hur väl dessa verksamhetsformer fungerar bidrar till att skapa en uppfattning om hur väl skolan fungerar. Dessa funktioner sammanfördes till olika utvärderingsområden.

Utvärderingsområdena definierades enligt följande (ej rangordnade):

1. Undervisning
2. Arbetsmiljö
3. Strategisk planering
4. Fostran
5. Elevvård
6. Ledarskap
7. Information
8. Underhåll
9. Utomskolverksamhet
10. Kostservice
11. Raster
12. Skolskjuts

En separat del utgör kundundersökningar som riktar sig till vårdnadshavarna. Med hjälp av dessa görs en heltäckande utvärdering, kartläggning och bedömning av skolans verksamhet.

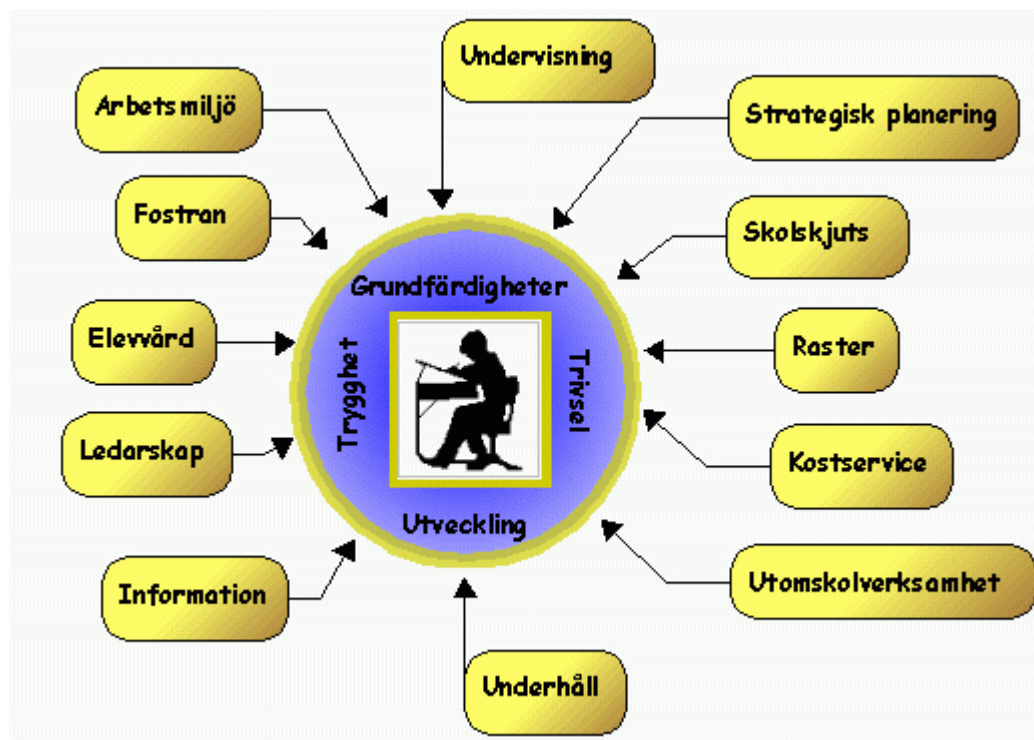

Fig. 1 Utvärderingens huvudområden

Utvärderingsområdenas innehåll

Undervisning

Utgående från läroplanen i olika ämnen görs en analys av läroämnet. Frågeställningar angående läroplanens innehåll i ämnet, undervisningsmetodik, läromedel, organisatoriskt upplägg (timplan, utrymmen) formar en grundlig självvärdering av ämnet inom skolan. Elevernas attityder och tillgängliga testresultat i ämnet kompletterar analysen. Slutsatser dras och åtgärder vidtas och dokumenteras i t.ex. läro- eller arbetsplaner.

De nationella utvärderingarna i olika ämnen kan utnyttjas som diskussionsunderlag när man utvärderar skolans undervisning. Genom dessa erhåller man en opartisk utvärdering och en mera djupgående analys i ett större sammanhang.

Arbetsmiljö

Skolans arbetsmiljö berör elever och anställda. En stimulerande miljö bidrar till goda studieresultat, arbetsmotivation och trivsel i skolan.

I utvärderingen av elevens arbetsmiljö behandlas arbetssätt, samarbete, skolans organisation, arbetsglädje, trygghet, trivsel och den fysiska arbetsmiljön.

Psykisk arbetsmiljö, fysisk arbetsmiljö, kompetensutveckling och hälsa är delområden som utvärderas i fråga om personalens arbetsmiljö.

Strategisk planering

Den strategiska planeringen innefattar arbetet med visioner och delaktighet i arbetet med dessa. Hur handhas skolans arbete med läro- och läsårsplaner? Inom området utvärderas också samplaneringsmöten, personalmöten och möten med övriga samarbetspartner.

Fostran

Skolan skall stöda vårdnadshavarna i frågor som gäller fostran. I läroplanen finns det även olika temaoområden inom fostran. Utvärderingen belyser arbetet inom umgänges- och toleransfostran, trafikfostran, miljöfostran och hälsofostran.

Utvärderingsområdet utgör också en del av arbetet med skolans värdegrund.

Elevvård

Elevvården utgör en väsentlig del av skolans verksamhet och omfattar olika områden.

Utvärderingen inom elevvården fokuserar på följande delområden: arbetet med den förebyggande verksamheten, elevvårdsgruppens funktion, kuratorsverksamheten, kuratorns verksamhetsberättelse, skolhälsovården. Separata områden utgör mobbningsteamets verksamhet och skolans vänelevsverksamhet.

Ledarskap

Ledarskapet utvärderas av arbetsplatsens anställda utgående från färdigt ställda frågor. Frågorna berör visioner, ansvar, förmåga att stimulera personalen, information, pedagogiskt och administrativt ledarskap, hur ledaren utvecklar sin kompetens, bedömning av ledarens goda och utvecklingsbara sidor.

För ledaren finns en utarbetad struktur för en ledarportfolio. Den kan skolledaren använda för att utveckla sig själv genom självvärdering.

Information

Informationen innefattar den information som ges från skolan till föräldrarna och barnen samt skolans interna information. Hur informeras vårdnadshavarna om skolans verksamhet och hurdan kvalitet har informationen? Hur uppfattas månadsblad, veckoblad och övrig skriftlig information som sänds hem? Hur upplevs de föräldramöten och utvärderingssamtal som ordnas varje år? Hur sköts informationen vid olycksfall och akut insjuknande under skoldagen? Hur bra informerar man om barnets skolsociala situation samt inlärningsmässiga svårigheter? Vilken roll spelar skolans webbsidor som informationskanal?

Underhåll

Skötseln av skolans fastighet och områden bidrar till att skapa en trevlig arbetsmiljö i skolan.

Skolans städfunktioner ingår i området. Hur välskött är skolans fastighet? Skolområdet och dess lekredskap granskas också.

Utomskolverksamhet

En lärorik och trivselskapande del av skolans uppgift är den verksamhet som ordnas utanför klassrummet. Idrottsdagar, idrottsturneringar, lägerskolor, exkursioner och olika studiebesök behandlas inom området.

Skolorna kan göra en intern utvärdering av hela verksamhetens upplägg och även utvärdera enskilda delar inom området.

Kostservice

Kostservicen innefattar hela kedjan med matvaruleveransen, skolmåltiden och avfallshanteringen.

Personalen kan själv utvärdera sin verksamhet utgående från en särskild kvalitetsplan. Eleverna ges även möjlighet att säga sin åsikt om skolmåltidens funktioner

Raster

Rasterna utgör en viktig del av skoldagen för eleverna. Skolan kan utgående från elevernas åsikter granska rastfunktionen och utveckla rasterna. Elevens uppfattning om en trygg skolmiljö påverkas i många fall av hur väl rastfunktionen är ordnad.

Skolskjuts

Många elever kommer till skolan med skolskjuts. En välordnad skolskjuts är en bra inledning och avslutning på skoldagen. Föräldrar, elever och trafikanter ges möjlighet att säga sin åsikt om skolans skolskjutsarrangemang.

Vem skall handha utvärderingen och med vilket material?

Enligt utbildningslagstiftningen är det utbildningsanordnaren som skall utvärdera verksamheten. Utbildningsanordnaren på det kommunala planet är de som ansvarar för utbildningen. Till dessa hör fullmäktige, styrelse och nämnd. Alla dessa har sin särskilda uppgift, och sitt ansvar, inom den nivå de verkar. Inom Korsholms kommun har ansvaret för utvärderingen via instruktioner delegerats till skolornas direktionser. Skolans direktionser skall ”svara för utvärderingen av skolans verksamhet”.

Denna delegering av utvärderingen till skolnivå signalerar att det är viktigt att skolorna tar sitt ansvar i utvärderingen och kvalitetsarbetet. Oberoende av skolans storlek förväntas det att skolan skall arbeta med kvalitetsfrågor. Alla skolor har varierande behov av att utvärdera olika funktioner utifrån sin verksamhet och verklighet. Det problem som uppkom med den ålagda uppgiften var att det inte fanns ett heltäckande färdigt utarbetat material för de olika utvärderingsområdena. En del material hade utarbetats i samband med att utvärderingsområdena uppgjordes, men en del material saknades helt.

I detta skede inkopplades Korsholms kommuns grundskolor. Rektorererna för dessa skolor omfattade den utvärderingsmodell som hade uppbyggts i Norra Korsholms skola. Mellan rektorererna fördelades de utvärderingsområden som saknade ett utvärderingsmaterial. Områdena behandlades i skolorna tillsammans med lärarna. Olika frågeställningar utarbetades inom utvärderingsområdena. Endel skolor valde att använda redan färdigt utarbetat material och utgående från detta utveckla ett alternativ. När skolan ansåg sig vara färdig med materialet utprovades det egna materialet i praktiken. Efter detta gjorde skolan ännu en justering i materialet innan det sändes till projektledaren för slutlig genomgång och sammanställning.

Detta basmaterial som utarbetats sammanställdes och tilldelades skolorna. Basmaterialen ger skolorna en möjlighet att omforma det efter sina egna lokala utvecklingsbehov.

Materialet kan även fungera i en utvärderingsstrategi på förvaltningsnivå inom skolväsendet. I arbetet med kommunala utvecklingsstrategier finns det behov av att utvärdera hur målsättningar och intentioner nås, samt att kartlägga hur olika funktioner fungerar som helhet i kommunens skolor. Avsikten är inte att jämföra skolor inom kommunen utan att bidra till att utveckla helheten. När dessa större utvärderingar genomförs inom kommunen utformas materialet slutligt på förvaltningsnivån och tilldelas alla skolor. Avsikten är att skolorna informeras i god tid om vad man på förvaltningsnivån ämnar utvärdera så att skolorna kan beakta detta i sin skolvisa utvärdering. Detta för att undvika dubbelarbete.

Utvärderingsprocessen i praktiken

När en utvärdering inleds på skolan finns det olika möjligheter att inleda arbetet. Genom en utvärdering riktad till föräldrarna kan man fånga in olika områden som är starka och svaga på skolan. Denna utvärdering är mera av kartläggande karaktär men bidrar i många fall till att finna särskilda områden som bör utvärderas djupare. Det kan även inom skolan finnas ett konstaterat behov av att välja ett speciellt utvärderingsområde, t.ex. ett läroämne.

I den fortsatta planeringen av utvärderingen på skolan väljer skolan (eller förvaltningen) ut ett eller flera områden som skall bli föremål för utvärdering. Ibland kan det finnas behov av att enbart utvärdera en viss del av ett huvudområde, exempelvis skolhälsovården inom området elevvård eller enbart skolans information till hemmen inom området information.

När ett utvärderingsområde utsetts vidtar följande arbetsgång:

- a) För varje utvärderingsområde formuleras målsättningar att utvärdera mot om man inte har klargjort målsättningarna tidigare. Detta gör att utvärderingen blir mera målinriktad.
- b) Därefter beskriver man hur man gör för att nå denna målsättning. Därmed synliggörs de processer som finns inom skolan för att nå målsättningarna.
- c) Utvärderingsmaterialet genomgås och omformas så att man kan få svar på hur väl målsättningarna har nås.
- d) Utvärderingen genomförs med hjälp av utvärderingsmaterialet och därefter analyseras resultaten.
- e) Utgående från resultaten uppgörs en åtgärdsstrategi för de områden som bör förstärkas. Samtidigt konstaterar man vilka funktioner som skall bevaras eftersom de fungerar väl.
- f) Uppföljning av de åtgärdsstrategier som uppgjorts.

När de stadier som nämns i a) b) och c) genomförts har en förankringsprocess av utvärderingen och kvalitetsarbetet ägt rum bland dem som arbetar inom skolan eller organisationen. Detta bidrar till en bättre beredskap att genomföra de utvecklingsprocesser som konstateras nödvändiga utifrån utvärderingsresultaten.

För att upprätthålla förtroendet för utvärderingen är åtgärds- och uppföljningsstadiet viktigt. Annars blir det enbart utvärdering för utvärderingens skull.

Den huvudsakliga tankegången är följande:

Man har ett utvärderingsområde inom vilket det finns delområden (diskussionsområden). Dessa delområden diskuteras för att utveckla skolan. Sedan gör man upp förslag till förbättringar. Man bestämmer hur man praktiskt genomför förbättringen och när den skall vara genomförd. Den sista fasen är uppföljningen. Den kan ske två gånger för att även följa upp åtgärdsförslaget.

Schematiskt skulle det se ut enligt följande:

Innehåll	Diskussions- område	Förbättrings- förslag	Genom- förande	Uppföljning	
				1	2
Vad utvärderas?	Vilket område diskuteras? Problemområde.	Förslag till förbättringar.	När och hur skall förslaget genomföras? Vems ansvar?	Två uppföljnings- tidpunkter.	
				Hur sker upp- följningen?	

Exempel på användning av utvärderingsmaterialet

Utvärdering av information – Norra Korsholms skola

Robert Backman, rektor

Norra Korsholms skola har 196 elever läsåret 2003-04. Antalet anställda är 22 varav 14 är lärare. Skolans elever kommer från 134 familjer.

När Norra Korsholms skola bestämde sig för att utvärdera sin information begränsades området till att beröra den information som ges till hemmen. Informationen sker muntligt eller skriftligt via informationsblad eller skolans webbsidor.

Skolan hade redan tidigare formulerat följande målsättningar för sin information:

- a) Informationen från skolan är pålitlig (vi gör det vi lovar och håller tider).
- b) Skolan är lyhörd (reagerar på föräldrars/barns behov och önskemål).
- c) Vi är tillgängliga (lätta att få kontakt med).
- d) Kommunikationsförmågan är god (vi talar och skriver ett språk som du förstår).
- e) Du möts av ett trevligt uppträdande (vi är tillmötesgående och vänliga).
- f) Trovärdigheten är god (vi inger förtroende).
- g) Vi rättar till (vi ställer till rätta det som blivit fel och gör det snabbt).

Utgående från detta utarbetades en enkät där föräldrarna kunde svara på olika frågor som gällde skolans information. De skulle bl.a. bedöma hur väl vi uppfyllde målsättningarna. Ytterligare ställdes frågor kring skolans månadsblad, veckoblad samt hur väl informationen fungerade vid speciella evenemang (idrottsdagar, teaterbesök osv.). Även föräldramötenas och utvecklingssamtalens innehåll genomgicks. De som hade berörts av olycksfall på skolan kunde också bedöma hur väl vi informerade vid sådana tillfällen. Vi försökte även få fram om det var någon skillnad i uppfattningarna om hur vi informerade när ett barn har inlärningssvårigheter eller skolsociala problem (kamratrelationer, mobbning, uppförande). Dessutom kunde föräldrarna framföra åsikter om skolans webbsidor och utvecklingsidéer i allmänhet angående skolans information.

Enkäten sändes hem med eleverna och svaren inlämnades av eleverna i en postlåda i skolan som var uppsatt för ändamålet. På detta sätt blandades svaren och kravet på konfidentiell behandling kunde uppfyllas. Svarsprocenten blev glädjande 88 %. Enkätresultaten sammanställdes och diskuterades inom skolan. Resultaten redovisades även på ett föräldramöte där föräldrarna ytterligare kunde kommentera undersökningsresultatet. Som helhet fick skolan ett gott betyg för sin information. Även om resultatet blev positivt granskades olika delar kritiskt inom skolan. Utgående från det material som undersökningen gav samt genom de erfarenheter som skolans lärare och personal hade fått av skolans informationsverksamhet uppgjordes en åtgärdsstrategi. De delar som fungerade väl och var skolans styrka skulle bibehållas. För de delområden som skulle utvecklas uppgjordes en åtgärdsplan omfattande en tidsperiod på ett år. Denna plan följdes ständigt upp under året. Vid tidsperiodens slut kunde konstateras att avsedda förändringar genomförts.

Utvecklande av utvärderingsinstrument för strategisk planering - Solf skola

Maj-Len Wentus, rektor

Lärarkollegiet i Solf skola fick hösten 2002 i uppdrag att inom ramen för kommunförbundets utvärderingsprojekt utarbeta ett utvärderingsinstrument för ett område kallat strategisk planering. Skolan hade vid den tidpunkten 130 elever och 9 lärare.

Rubriken ”Strategisk planering” uppfattades som svårgripbar och abstrakt. Att hitta den rätta ingången till bearbetning av ämnet var svårt. Vid vårt första möte kring temat enades vi om två ledstjärnor för arbetet:

- det skall utmynna i något konkret och användbart
- det måste begränsas, eftersom vår tid och våra krafter var begränsade.

En naturlig begränsning var att göra det till en intern utvärdering, där utvärderingsinstrumentet vänder sig till skolans personal.

Vi började med att **definiera** strategisk planering. Dit hör dels handfast planering: läroplaner, läsårsplaner, lärarmöten, personalmöten m.m. Men vi kunde konstatera att vi behövde gå ett steg bakåt. Vår planering på skolan baserar sig på visioner för skolan. Vem drar upp de stora riktlinjerna? Vem ställer krav? Vem lyssnar vi på? Vem borde vi lyssna på? Vilka kanaler finns det för den som vill bidra till skolans visionsarbete?

Nästa steg blev att **formulera en målsättning** för den strategiska planeringen på vår skola. Skolutveckling, kontinuitet och struktur i verksamheten, en fungerande vardag, en skola där elever, lärare och personal orkar och trivs är exempel på de mål vi ställde upp.

Därefter kartlades **nuläget**. Vi startade med visionsarbetet. Hur beaktas förväntningar från elever, föräldrar, närsamhället, arbetsgivaren, myndigheter? Vilka påverkningsmöjligheter finns? Vem är delaktig? Beträffande olika planer som görs upp diskuterades utformning och uppföljning. Gällande lärarmöten och personalmöten diskuterades beredning och uppföljning.

Från dessa diskussioner utkristalliserade sig några frågeställningar som utformades till en **enkät** i två delar – dels visionsarbete, dels planering. Arbetet med de här frågorna fick nu vila och mogna några månader.

I mars delades enkäten ut till lärarna. De fick svara på frågorna, ge åtgärdsförslag och också ge kommentarer om hur frågorna var formulerade. Vid nästa möte sammanställdes svaren.

Förbättringsförslagen sammanställdes och datum för när åtgärderna skall vara genomförda skrevs in i vår **åtgärdsplan**.

De förbättringar vi ville göra var konkreta åtgärder, lätta att genomföra. Under hösten 2003 har vi kunnat pricka av den ena åtgärden efter den andra. Vi har kunnat konstatera att vi med en förhållandevis liten arbetsinsats och genom ganska små förändringar av våra rutiner har större förutsättningar att nå den målsättning vi satte upp för vår strategiska planering.

Det område vi fick att utvärdera var inte det mest inspirerande och stimulerande, men när vi väl kommit i gång hade vi mycket givande diskussioner. Den tid vi satte ner – fyra möten, med tillhörande förberedelse och efterbearbetning – kändes meningsfull i och med att vi lyckades nå konkreta resultat.

Personalens arbetsmiljö - Korsholms högstadium

Kaj Staffans, lektor

Korsholms högstadium har en personal som omfattar 51 heltidsanställda lärare läsåret 2003-2004. Det föll sig rätt naturligt att vi på Korsholms högstadium valde arbetsmiljön som utvärderingsområde. Målgruppen var skolans lärare.

Planeringen

Det färdiga förslag som fanns tillgängligt användes som bas och delades ut till varje lärare för att få en förankring av materialet i personalen. Lärarna studerade förslaget samt kom med ändringsförslag, kompletteringar och frågor. På följande lärarmöte genomgicks materialet och slutligen formades ett utvärderingsinstrument som behandlade både psykisk och fysisk arbetsmiljö.

Prövning av materialet

Lärarkåren sammankallades till ett tillfälle där alla närvarande skulle besvara frågor från valda områden i materialet. Lärarna informerades om att svaren behandlades anonymt och dessutom gavs ingen möjlighet till diskussion angående frågorna på förhand. Svartalternativen var numrerade 1-6 där 1 motsvarade totalt av annan åsikt och 6 helt av samma åsikt. På detta sätt kunde man beräkna ett medelvärde för varje fråga.

Uppföljning av svaren

Materialet, som 45 lärare besvarade genomgicks, och frågor som gav ett medeltal under 3,5 markerades för senare behandling. Resultatet sattes upp till påseende på lärarrummets anslagstavla varvid både negativa och positiva trender diskuterades flitigt. I samband med ett lärarmöte diskuterades de frågor som avvek mest från medeltalet. Diskussionstillfället upplevdes mycket positivt och fortsättning planeras. Detta arbete sköts av skolans kvalitetsgrupp. Det slutliga utvärderingsinstrumentet kommer garanterat att användas i fortsättningen i vår skola. Resultatet av våra undersökningar når också en högre nivå i beslutshierarkin vilket ger ökad förståelse för olika behov på vår arbetsplats.

Kvalitetsarbetets strategier i framtiden

Förutsättningarna för skolorna i Korsholm att genomföra utvärderingar och utveckla sin verksamhet har klart förbättrats. Det finns nu ett färdigt lokalt utarbetat och förankrat basmaterial som skolorna kan omforma efter sina egna behov. Även skolförvaltningens möjligheter att göra egna utvärderingar har förbättrats.

I anslutning till projektet görs webbsidor som innehåller Korsholms kommuns visioner, utbildningssektorns målsättningar och det producerade basmaterialet. Detta underlättar skolornas utvärderings- och kvalitetsarbete.

Arbetet med att uppgöra en helhetsplan för de områden som skall utvärderas inom de närmaste åren pågår. Följande steg är att utveckla den målrelaterade utvärderingen och samspelet mellan den interna och externa utvärderingen.